

Περίληψη Κεντρικής Ομιλίας

Φλαμανδοί εικονογράφοι, μοναδικά στυλ

Hanne Schulpré, Επισκέπτρια Καθηγήτρια από το Katholieke Hogeschool Limburg (Limburg Catholic University College- KHLiM)

Η παρούσα διάλεξη έχει ως σκοπό να αναδείξει αρκετούς Φλαμανδούς εικονογράφους παιδικών βιβλίων (ή βιβλίων για παιδιά, ορθότερα). Τις τελευταίες τρεις δεκαετίες αρκετοί Φλαμανδοί εικονογράφοι αποσπάστηκαν από τις παραδοσιακές μορφές εικονογράφησης των παιδικών βιβλίων προκειμένου να δημιουργήσουν δικές τους μοναδικές φόρμες/στυλ. Αν και όλοι τους είναι εξαιρετικοί, με το δικό του τρόπο ο καθένας, τείνουν να έχουν ένα κοινό σημείο. Η εικονογράφησή τους δεν είναι σε καμία περίπτωση υποδεέστερη του κειμένου. Τουναντίον δε, παρέχει επιπλέον, ή ακόμη και αντίθετες πληροφορίες, οι οποίες ενεργοποιούν το ενδιαφέρον του αναγνώστη στο να τις εξερευνήσει ως καινούργιες. Κάποιοι εικονογράφοι, επίσης, δημιουργούν συγκεκριμένες διαθέσεις με την επιλογή ιδιαίτερων χρωμάτων ή έχουν μια ροπή στη δυσαναλογία ή στη χρήση ασυνήθιστων τεχνικών με μολύβι ή στη χρήση των υλικών. Αν και με μια ματιά αυτές οι φλαμανδικές εικονογραφήσεις μπορεί να θεωρηθούν δύσκολες για το παιδικό και νεανικό κοινό, ωστόσο έχουν ελκύσει το ενδιαφέρον και πολλές έχουν βραβευτεί διεθνώς.

Περίληψη εργαστηρίου

Η Αλίκη και ο Πινόκιο...

Κάθε εικονογράφος Άλλο πρόσωπο

Βάσω Ψαράκη, συγγραφέας- εικονογράφος

Εμείς οι εικονογράφοι μιλάμε με εικόνες.

Η μετάπλαση σε εικόνα ενός κειμένου, συνιστά μια πολύπλοκη, σύνθετη και συναρπαστική διαδικασία. Μια διαδικασία που δεν είναι αυθύπαρκτη, ούτε αυτονόητη, αλλά περικλείει γνώση, έμπνευση και εικαστική αναζήτηση.

Εν αρχή, λοιπόν, είναι το κείμενο. Το κείμενο ενεργοποιεί την ευαισθησία, την μνήμη, τις σπουδές, τις επιρροές, ανακαλεί το συναισθηματικό εσωτερικό «ταμείο» που έχει σχηματιστεί όλα αυτά τα χρόνια... και με συνειρμούς ανεξακρίβωτους, απροσδιόριστους,, σου δίνει τα πρώτα εναύσματα για τη μεγάλη, πάντα, περιπέτεια της εικαστικής προέκτασης του λόγου. Του λόγου, που τότε γίνεται ιδανικός συνοδοιπόρος με την εικόνα, μια και πιστεύεις ότι τον προσέλαβες όσο γινόταν πιο προσωπικά, για να τον αναδείξεις με την ατομική εικαστική σου «γλώσσα».

Και όταν λέμε «εικαστική γλώσσα», εννοούμε: σχέδιο, σύνθεση, χρώμα, τεχνική – ακουαρέλα, τέμπερα, αυγοτέμπερα, πενάκι, χαρακτηριστική, κάρβουνο, παστέλ, μολύβια, εκολύνες, πλαστικά, ακρυλικά, μελάνια, αερογράφο, μονοτυπίες, κολλάζ, φωτογραφία, μικτές τεχνικές...computer.

Αυτή η κατακτημένη προσωπική άποψη, αυτή η γοητευτική εικονογραφική άμιλλα, είναι εμφανής σε κλασικά έργα της παιδικής λογοτεχνίας... στον «Πινόκιο» του Κάρλο Κολοντί, στην «Κοκκινοσκουφίτσα» του Κάρουλου Περρώ, στα «Ταξίδια του Γκιούλιβερ» του Τζόναθαν Σουίφτ...

Με την «Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων» του Λίους Κάρολ, έχουν ασχοληθεί περισσότεροι από 400 εικονογράφοι... Και τόσα είναι και τα διαφορετικά πρόσωπα της Αλίκης...όσο κι αν κυριαρχεί η Αλίκη του ίδιου του Λίους Κάρολ (1864) και βέβαια του Σερ Τζον Τένιελ (1865).

Λίγα λόγια για την εικονογράφο - συγγραφέα

Βάσω Ψαράκη

Η Βάσω Ψαράκη γεννήθηκε στην Αθήνα το 1945. Σπούδασε στη Σχολή Βακαλό. Ασχολήθηκε με τις γραφικές τέχνες. Από το 1978 αφοσιώθηκε στην εικονογράφιση και αργότερα και στη συγγραφή παιδικών βιβλίων. Μέχρι σήμερα έχει εικονογραφήσει 60 και έχει συγγράψει 16.

Διακρίσεις:

1986, 2006: Υποψηφιότητα για το βραβείο **H.C. Andersen**.

1988, 2003: Βραβείο Κύκλου του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου.

1989: Πανευρωπαϊκή τιμητική διάκριση **Pier Paolo Vergerio**.

1993: Β' Βραβείο Διεθνούς Έκθεσης Εικονογράφησης Τεχεράνης.

1998: Κρατικό Βραβείο Εικονογράφησης.

2006, 2008: Έπαινος ΕΒΓΕ.

2008: Αναγραφή στον τιμητικό Πίνακα της **IBBY**.

2010: Υποψηφιότητα για το βραβείο **Astrid Lindgren**.

Έχει στο ενεργητικό της 13 ατομικές εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Είναι μέλος του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδας και του Κύκλου του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου.

Περίληψη εργαστηρίου

Η περιπέτεια των χρωμάτων

Έφη Λαδά, συγγραφέας- εικονογράφος

Μέσα από την ανάγνωση του παραμυθιού της Ιωάννας Ντακόλια *Η Άννα και το Δώρο του Φεγγαριού* με εικονογράφηση της Έφης Λαδά θα παρουσιαστεί όλο το «στήσιμο ενός βιβλίου», από το πώς γίνεται το κασέ για μοίρασμα κειμένου εικόνας έως την τελική του σύνθεση. Συγκεκριμένα το εργαστήριο θα περιλαμβάνει:

*Προβολή σκίτσων και μακετών με χρώμα.

*Αναφορά στους πρωταγωνιστές του παραμυθιού και τα χαρακτηριστικά τους.

*Αναφορά και συζήτηση για το εξώφυλλο του βιβλίου. (Πως επιλέγουμε την εικόνα του εξωφύλλου).

*Σκιτσάρισμα των πρωταγωνιστών του παραμυθιού, από τους εκπαιδευτικούς και συζήτηση με σκοπό την ανάδειξη των προσωπικών τους οπτικών για το πώς βλέπουν την προσωποποίηση του φεγγαριού και πώς οι ίδιοι φαντάζονται την εικονογράφηση του συγκεκριμένου βιβλίου.

Το ενδιαφέρον εστιάζει στην ποικιλομορφία των «όψεων» του φεγγαριού και την εικονική απόδοσή του, σημείο προσωπικής αναζήτησης και της εικονογράφου του παρόντος κειμένου.

Βιογραφικό Σημείωμα

Η Έφη Λαδά γεννήθηκε σ' ένα μικρό χωριό της Αχαΐας στην Πελοπόννησο. Σπούδασε το σχέδιο και το χρώμα στο Εργαστήρι του ζωγράφου Γιώργου Βογιατζή. Έλαβε μέρος σε ομαδικές εκθέσεις ζωγραφικής. Το παιδικό βιβλίο όμως ήταν αυτό που την ενδιέφερε περισσότερο και από το 1991 και μετά ασχολείται αποκλειστικά με αυτό.

Έκανε την εικονογράφηση σε πάνω από 65 βιβλία και σε πολλά εξώφυλλα. Έχει φιλοτεχνήσει κάρτες για το Παιδικό χωριό S.O.S ,

Είναι μέλος του μη κερδοσκοπικού οργανισμού «*Plant Your Roots in Greece*, του Ελληνικού τμήματος της **IBBY**, (Κύκλος Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου), της «Γυναικείας Λογοτεχνικής Συντροφιάς», του Καλλιτεχνικού Επιμελητηρίου και της Εταιρείας Συγγραφέων και Εικονογράφων παιδικών Βιβλίων (**SCBWI**).

*Το **1998** έλαβε μέρος, σαν εικονογράφος, στην **15η Mostra internazionale d' illustrazione per l' infanzia** στο **Sarmede** της Ιταλίας.

*Το **2004** έλαβε μέρος στη Διεθνή έκθεση παιδικού βιβλίου στην **Bologna**, υπό την αιγίδα του ΕΚΕΒΙ, με τίτλο «Ευπόλητες εικόνες».

*Στις 26 Ιανουαρίου-5 Φεβρουαρίου του **2005** πραγματοποίησε ατομική έκθεση ζωγραφικής στην **Τεχνόπολη** (Πειραιώς 100, Γκάζι), με τίτλο: «**Παραμυθοπινελιές, Μια φορά κι έναν καιρό στην Αθήνα...**» υπό την αιγίδα του Δήμου Αθηναίων.

*Το **2005**, στις (14-18 Δεκεμβρίου), έκανε τη σκηνογραφία για τη μουσική παράσταση, που ανέβηκε στο **Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης**, βασισμένη στο ιρλανδέζικο παραμύθι «Ο κούκος των Χριστουγέννων».

*Το βιβλίο της Τα γενέθλια της Ινφάντας (εκδ. Πατάκη) μεταφράστηκε στα **ιταλικά** και στα **κορεάτικα**.

*Το **2006** το βιβλίο της «Τις Κυριακές στο πάρκο...», προτείνεται για το κρατικό βραβείο εικονογράφησης (στη βραχεία λίστα).

2008-2009: Συμμετοχή στην: **26th international exhibition of Illustrations.**

18 Οκτωβρίου-21 Δεκεμβρίου 2008, Sarmede.

2009: Verona, Monza, Siena, Vicenza....

2009: Βραβείο Εικονογράφησης από το Ελληνικό τμήμα της **IBBY** (Κύκλος Παιδικού Βιβλίου), για το βιβλίο :«**Η Βροχή των αστεριών**».

*Αναγραφή στον τιμητικό πίνακα της **IBBY**, για την Εικονογράφηση του βιβλίου «**Η Βροχή των αστεριών**»

*Υποψηφιότητα στην βραχεία λίστα των βραβείων *Διαβάζω*, για το βιβλίο «**Η βροχή των αστεριών**».

2009: *Έκθεση ζωγραφικής με τίτλο «Παραμύθια κάτω από τις στέγες...» στον πολυχώρο Black Duck Multiplarte, στην Αθήνα.

2009: *Υποψηφιότητα στην βραχεία λίστα των Κρατικών βραβείων, για το βιβλίο «Η βροχή των αστεριών».

2010-11: *Υποψήφια για το **Astrid Lingren memorial Award** 2011.

2011-12 * Υποψήφια για το βραβείο , **Hans Christian Andersen** 2012

2011: *Συμμετοχή στην παγκόσμια έκθεση εικονογράφων: **BIBIANA, International House of Art for Children**

Email: effielada@yahoo.com

Website: www.effielada.com

Περίληψη εργαστηρίου

Μελετώντας τα εικονοβιβλία και χρησιμοποιώντας τα στην τάξη!

Ευαγγελία Ιορδανάκη,

Δασκάλα, μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Αθηνών

Πολλοί θεωρούν ότι ένα βιβλίο με εικόνες και λιγοστό ή καθόλου κείμενο διαβάζεται «εύκολα» και ότι για το λόγο αυτό απευθύνεται αποκλειστικά σε μικρούς ηλικιακά αναγνώστες. Λάθος! Οι εικόνες, πέρα από αυτό που παρουσιάζουν και τη γοητεία που ασκούν, βρίθουν υποδηλώσεων και διακειμενικών αναφορών, ενώ ταυτόχρονα μεταφέρουν πολλαπλά μηνύματα. Αυτό ακριβώς εκμεταλλεύονται και τα εικονοβιβλία, ένα είδος βιβλίων – μη διαδεδομένο στην Ελλάδα – που βασίζεται στην αλληλεπίδραση εικόνων και κειμένου και στην αξεδιάλυτη σχέση τους. Με άλλα λόγια, δεν είναι ένα βιβλίο που απλά τυγχάνει να συνοδεύεται από εικόνες, αφού αυτές παίζουν κυρίαρχο ρόλο και είναι ισοδύναμες ή ακόμη και πιο σημαντικές από το κείμενο.

Στην εισήγηση αυτή θα αναφερθούμε στο είδος του εικονοβιβλίου γενικά, αλλά και στον τρόπο αξιοποίησής του μέσα στη σχολική τάξη. Πρακτικά θα ασχοληθούμε με την προσέγγιση της Jane Doonan, η οποία, στη μελέτη της, *Looking at pictures in picture books* προτείνει ένα μοντέλο διδασκαλίας των εικονοβιβλίων. Μέσα από παραδείγματα από έργα διεθνώς γνωστών εικονογράφων (Anthony Browne, Satoshi Kitamura, Maurice Sendak

κ.ά.) και με ένα κουτί από εικονοβιβλία στη διάθεσή μας, θα εξετάσουμε θεωρητικά τις πιο σημαντικές παραμέτρους του θέματος και εν συνεχεία θα τις επεξεργαστούμε βιωματικά, βάζοντας τους εαυτούς μας για λίγο στη θέση των μαθητών. Απώτερος σκοπός του εργαστηρίου είναι να έρθουμε πιο κοντά στο λογοτεχνικό αυτό είδος, να συνειδητοποιήσουμε τη σημασία της εικόνας στα βιβλία για παιδιά και να προτείνουμε μεθόδους με τις οποίες ο εκπαιδευτικός μπορεί να διευκολύνει τους μαθητές στην ανάγνωση εικονοβιβλίων.

Βιογραφικό Σημείωμα

Η Ευαγγελία Ιορδανάκη γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών, από όπου και αποφοίτησε το 2010 με άριστα, και στο Escola Superior de Educação της Coimbra στην Πορτογαλία. Είναι μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Πανεπιστήμιο Αθηνών στην κατεύθυνση Διδακτική Γλώσσας - Λογοτεχνία - Θέατρο στην εκπαίδευση, έχοντας λάβει υποτροφίες από τα ιδρύματα Προποντίς και Αλέξανδρος Ωνάσης. Μελετά τη λογοτεχνία για παιδιά και νέους και ασχολείται με θέματα διδακτικής της, καθώς και με μεταφράσεις στην ελληνική ποιημάτων που απευθύνονται σε παιδιά.

Περίληψη εργαστηρίου

Πάρε τις λέξεις μου, δώσ' μου το χέρι σου: Η εικονοποίηση στην αφήγηση του λαϊκού παραμυθιού

Δημήτρης Προύσαλης, δάσκαλος-αφηγητής λαϊκών παραμυθιών

Στην παρουσίαση αυτή θα γίνει αναφορά στη σημαντικότητα της λειτουργίας της εικόνας στον αφηγηματικό λόγο της ιστόρησης και στην ανάδειξη της ατμοσφαιρικότητας που επιθυμεί να παρασύρει το ακροατήριο σε φανταστικά ταξίδια που καταλύουν το χώρο και χρόνο της αφηγηματικής σύμβασης. Θα αναζητηθούν παράλληλα τα όρια και οι περιορισμοί της υποβολής του κοινού στην προσωπική εικονική τοποθέτηση του αφηγητή απέναντι στην ιστορία που κατασκευάζει και θα ανιχνευτεί η εικόνα του χώρου, των ηρώων, της δράσης μέσα από την ηχητική και περιγραφική προσέγγιση της.

Στο εργαστήριο θα γίνει εισαγωγή στα μικρά μυστικά της εικονοποιητικής παρέμβασης κι έκφρασης στην αφήγηση των ιστοριών. Συγκεκριμένα το ενδιαφέρον εστιάζει στο πώς κατασκευάζονται οι κατάλληλες εικόνες, στο τι ρόλο παίζει ο χώρος και, επιπλέον, στο πώς ζωντανεύουν οι πρωταγωνιστές.

Βιογραφικό Σημείωμα

Ο **Δημήτρης Προύσαλης** είναι δάσκαλος. Ασχολείται με τη συλλογή, καταγραφή, ανάλυση και μελέτη των λαϊκών παραμυθιών από το 1999 και μοιράζεται ως αφηγητής από το 2003 τις λαϊκές ιστορίες που αγαπάει με παιδιά κι ενήλικες. Στις δραστηριότητές του συμπεριλαμβάνονται εισηγήσεις για το λαϊκό παραμύθι και τη δυναμική της αφήγησης σε διεθνή κι ελλαδικά συνέδρια και συμπόσια, Ανοιχτά Πανεπιστήμια Δήμων, διαλέξεις σε πανεπιστημιακούς χώρους, αρθρογραφία, εισαγωγικά εργαστήρια σε εκπαιδευτικούς, εκδόσεις και αφηγήσεις σε ποικίλης σύνθεσης ακροατήρια (φυλακές Γυναικών κι ανηλίκων, φεστιβάλ αφήγησης, συμβουλευτικά κέντρα, αντιρατσιστικά φεστιβάλ και φεστιβάλ βιβλίου, μουσεία, σχολεία και πανεπιστημιακοί χώροι και ειδικής αγωγής, δήμοι, θέατρα, κατασκηνώσεις και καφενεία). Πρόθεσή του είναι να ξαναμπεί το παραμύθι στο κέντρο του ενδιαφέροντος του κόσμου και να δημιουργηθούν εστίες αφήγησης παντού αναδεικνύοντας τη σημαντικότητα του για την ανθρώπινη ψυχή και τον πολιτισμό. Έχει την καλλιτεχνική επιμέλεια των εκδηλώσεων «Παραμύθια και μύθοι στου Κένταυρου τη ράχη» που φιλοξενούνται τα καλοκαίρια στο Πήλιο.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΟΛΥΖΩΗ